

NOTIS

TNF-sagen

Efter udenrigsministerens ønske havde direktøren i dag et møde med den amerikanske ambassadør for at underrette ham om udviklingen vedrørende udformningen af regeringens holdning til TNF-sagen. Ambassadør Manshol var ledsaget af første sekretær Marion Gribble. Desuden var undertegnede til stede.

Direktøren indledte med at sige, at regeringen nu var gået ind i den afgørende fase af beslutningsprocessen omkring den danske holdning til TNF-spørgsmålet på NATO-ministermødet den 12. december. Der havde i går været regeringsmøde i sagen, hvor der efter mange overvejelser var opnået enighed om et standpunkt, som i dag skulle drøftes med den socialdemokratiske Folketingsgruppe, hvorefter regeringen den 27.ds. i Folketinget ville redegøre for sine overvejelser.

Som svar på et spørgsmål fra den amerikanske ambassadør om det standpunkt, som den amerikanske ambassadør nu ville modtage underretning om, var et udtryk for regeringens endelige danske standpunkt, udtalte direktøren, at regeringen, som nævnt, befandt sig i en beslutningsproces, og at det derfor drejede sig om regeringens holdning på dette stadium af processen.

På direktørens foranledning redegjorde jeg herefter for indholdet af regeringens oplæg, hvis indhold er følgende:

" Fra regeringens side ser vi en række muligheder for i de kommende år at give afspændingen i Europa ny fremdrift. Brezhnev's brev spiller her en rolle, men særligt Madrid-mødet, det nye tyske MBFR-forslag og den franske plan om en europæisk nedrustningskonference (CDE).

En TNF-beslutning på dette tidspunkt vil efter vertskens gå imod denne tendens - og vil kunne bidrage til en amerikansk/sovjetisk kaprustning, som vi ikke ønsker.

NATO bør i denne situation demonstrere sin helt grundlæggende styrke - til forskel fra Warszawapagtens -

ved at meddele, at NATO vil være rede til at udsætte en moderniseringsbeslutning i indtil seks måneder. Sovjetunionen skal inden for denne frist acceptere at standse produktion og deployering af SS 20 og Backfire (et moratorium), og at indlede forhandlinger om en fastfrysning af dets nuværende TNF-styrker.

Sker dette ikke, må den NATO-beslutning, som derefter skal træffes, baseres på det foreliggende NATO-oplæg. I denne situation vil man fra dansk side tilføje reelle våbenkontrollforhandlinger den højeste prioritet.⁸

Ambassader Manshel bemærkede hertil, at de muligheder for afspænding i de kommende år, som var blevet omtalt, var skabt af Vesten. Heroverfor stod en bekymring for mangel på tilsvarende indstilling fra den anden side. Fremdeles ville ambassaderen gøre opmærksom på, at en frysning af den øjeblikkelige sovjetiske TNF-styrke ville skabe en ubalance til fordel for Sovjetunionen. Endvidere spurgte han, om man fra dansk side havde tænkt over spørgsmålet om en verifikation af fastfrysningen. Endelig spurgte ambassaderen under henvisning til regeringens understregning af NATO's grundlæggende styrke, om den danske regering i denne forbindelse var indstillet på at øge sit forsvarsbudget, jfr. NATO's principbeslutning.

Som en foreløbig reaktion på disse ligeledes foreløbige amerikanske bemærkninger blev det fra dansk side anført, at regeringens udspil skulle ses på baggrund af det traditionelle danske ønske om, at NATO ikke altid overlod det til Sovjetunionen at fremføre det ene propagandistiske forslag efter det andet, men i stedet for blev konfronteret med reelle udspil fra vestlig side. Dette var, som bekendt, også baggrunden for, at Danmark i sin tid i NATO var gået ind for, at Vesten skulle acceptere det sovjetiske CSCE-forslag og gennem forhandlinger konfrontere dem med virkeligheden. Efter dansk opfattelse havde NATO's beslutning om at gøre dette kun haft positive resultater, herunder for opslutningen om NATO i Danmark. Vedrørende styrkebalancen blev det anført, at regeringen på baggrund af IISS's vurdering mere så det sovjetiske TNF-problem som knyttet til en fortsat sovjetisk oprustning end til den nuværende militære situation i Øst og Vest. Ambassader Manshel henviste heroverfor til NATO's vurdering, som ikke var helt sammenfaldende med IISS's vurdering. Med hensyn til en forhøjelse af forsvarsbudgettet blev der fra dansk side henvist til, at dette spørgsmål ville blive afklaret som led i de forestående forhandlinger om et nyt forsvarsforlig. Verifikationsproblemet måtte nærmere overvejes.

Ambassader Manshel udtrykte afsluttende sin oprigtige værdsettelse af den hurtige danske underretning, men måtte her til føje, at det danske oplæg jo helt afgjort ikke var i overensstemmelse med det amerikanske oplæg. Den danske regering ville derfor utvivlsomt høre mere fra den amerikanske regering i denne sag.

Den politiske afdeling, den 23. november 1979.

RETTEN